

บทที่ 4

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

จากการที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาในกระบวนการค้นคว้าอิสระ (Independent Study) เรื่อง การจัดทำระบบคุณภาพสำหรับอุตสาหกรรมเซรามิก เพื่อการขอรับรองมาตรฐาน ISO9002 กรณีศึกษา : บริษัท ไทยพอทเทอรี อินดัสตรี จำกัด นั้น ผู้ศึกษาขอกล่าวสรุปถึงสาระของการศึกษา และข้อเสนอแนะเป็นส่วนๆ ดังนี้

- ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์
- ส่วนที่ 2 สรุปผลการศึกษา
- ส่วนที่ 3 อภิปรายผลการศึกษา
- ส่วนที่ 4 ข้อค้นพบจากการศึกษา
- ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดทำระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO9002 ของอุตสาหกรรมเซรามิก
2. เพื่อจัดทำเอกสารระบบคุณภาพของบริษัท ไทยพอทเทอรี อินดัสตรี จำกัด เพื่อการขอรับรองมาตรฐาน ISO9002

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 : แนวทางการจัดทำระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO9002 ของอุตสาหกรรมเซรามิก

ผู้ศึกษาสามารถสรุปแนวทางการจัดทำระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO9002 ของบริษัท ไทยพอทเทอรี อินดัสตรี จำกัด โดยแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูง

ผู้บริหารระดับสูงของบริษัท ไทยพอทเทอรี อินดัสตรี จำกัด ได้มีความมุ่งมั่นในการจัดทำระบบคุณภาพ ซึ่งทำให้บริษัทฯ ได้รับการยอมรับจากตลาดต่างประเทศ นอกจากนั้น ยังทำให้ประสิทธิภาพของบริษัทดีขึ้น เช่น ต้นทุนการผลิต คุณภาพผลิตภัณฑ์ กำหนดส่งมอบ เป็นต้น จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำระบบคุณภาพ และกำหนดนโยบายคุณภาพ คือ

เราจะผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพ และสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า

2. การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำระบบคุณภาพ

กรรมการผู้จัดการได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำระบบคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรวม 10 คน โดยมีผู้จัดการสำนักงานวางแผนและส่งเสริมการผลิต ทำหน้าที่เป็นตัวแทนฝ่ายบริหาร และหัวหน้าคณะกรรมการ

คณะกรรมการจัดทำระบบคุณภาพนี้ มีหน้าที่ในการศึกษาข้อกำหนดของอนุกรมมาตรฐาน ISO9000 และจัดทำระบบคุณภาพของบริษัทฯ ทั้งในด้านการจัดทำเอกสารระบบคุณภาพ (Documentation) และการระบบคุณภาพนำไปปฏิบัติจริง (Implementation)

3. การจัดทำแผนการดำเนินงานการจัดทำระบบคุณภาพ

ผู้บริหารระดับสูงของบริษัทฯ ได้กำหนดให้ได้รับการรับรองระบบคุณภาพภายใน 8 เดือน โดยมีได้มีการประเมินสถานะระบบคุณภาพของบริษัทฯ คณะกรรมการจัดทำระบบคุณภาพ จึงได้จัดทำแผนการดำเนินงานการจัดทำระบบคุณภาพ เพื่อให้ได้รับการรับรองตามที่กำหนดไว้

4. การฝึกอบรม และให้ความรู้เกี่ยวกับอนุกรมมาตรฐาน ISO9000

ผู้บริหารระดับสูง และตัวแทนฝ่ายบริหาร ได้กำหนดให้มีการฝึกอบรมแก่พนักงานของบริษัทฯ แต่ละระดับ ดังนี้

4.1 ระดับพนักงานทั่วไป หลักสูตรที่ได้รับการฝึกอบรม คือ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอนุกรมมาตรฐาน ISO9000 เพื่อให้ความร่วมมือในการจัดทำ และลงไว้ซึ่งระบบคุณภาพ ซึ่งจัดแบบ In House Training โดยใช้เวลาประมาณ 4 ชั่วโมง

4.2 ระดับคณะกรรมการ บริษัทฯ ได้ส่งคณะกรรมการบางคนเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร Introduction to ISO9000 และในช่วงจัดทำระบบคุณภาพ คณะกรรมการทุกคนได้รับการฝึกอบรมเรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอนุกรมมาตรฐาน ISO9000 และการตรวจติดตามคุณภาพภายใน ซึ่งจัดแบบ In House Training โดยใช้เวลาประมาณ 4 ชั่วโมง และ 1 วันตามลำดับ นอกจากนี้ได้ส่งหัวหน้าแผนกจัดซื้อ เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร การจัดซื้อตามมาตรฐาน ISO9000

4.3 ระดับตัวแทนฝ่ายบริหาร และผู้บริหารระดับสูง สำหรับตัวแทนฝ่ายบริหารนั้น ได้รับการฝึกอบรม ดังนี้ Introduction to ISO9000 , ISO9000 Documentation & Implementation และ Internal Quality Audit สำหรับผู้บริหารระดับสูงนั้น ได้เข้าร่วมการอบรมสัมมนาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ISO9000 เท่านั้น

5. การจัดทำเอกสารระบบคุณภาพ และการนำไปปฏิบัติ

ผู้บริหารระดับสูง และตัวแทนฝ่ายบริหาร ได้กำหนดให้มีเอกสารระบบคุณภาพ 6 ประเภท ได้แก่ คู่มือคุณภาพ คู่มือขั้นตอนการทำงาน แผนคุณภาพ คู่มือการปฏิบัติงาน ข้อกำหนด และแบบฟอร์มและบันทึกคุณภาพ ในการศึกษาคครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะส่วนคู่มือคุณภาพ และคู่มือขั้นตอนการทำงานเท่านั้น

ในการจัดทำคู่มือคุณภาพ และคู่มือขั้นตอนการทำงานนั้น คณะทำงานจัดทำระบบคุณภาพได้ร่วมกันจัดทำคู่มือคุณภาพ 1 ฉบับ และคู่มือขั้นตอนการทำงาน 30 เรื่อง ซึ่งรายละเอียดการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และแนวทางในการจัดทำนั้น ผู้ศึกษาได้เขียนไว้ใน บทที่3 เรื่อง รายงานผลการศึกษา

ส่วนที่ 2 : การจัดทำเอกสารระบบคุณภาพของ บริษัท ไทยพอทเทอร์ อินดัสตรี จำกัด เพื่อการขอรับรองมาตรฐาน ISO9002

ผู้ศึกษาได้กำหนดโครงสร้างของคู่มือคุณภาพ และคู่มือขั้นตอนการทำงานของบริษัท ไทยพอทเทอร์ อินดัสตรี จำกัด ดังนี้

- ก. คู่มือคุณภาพ ประกอบด้วยเนื้อหาหลักๆ เช่น ข้อมูลทั่วไปของบริษัท กระบวนการธุรกิจ นโยบายคุณภาพ ข้อกำหนดระบบคุณภาพ คำนีคู่มือขั้นตอนการทำงาน เป็นต้น
- ข. คู่มือขั้นตอนการทำงาน ประกอบด้วยเนื้อหาหลักๆ ได้แก่ นโยบาย วัตถุประสงค์และขอบเขต นิยาม เอกสารอ้างอิง บันทึกคุณภาพ และขั้นตอนการทำงาน

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาได้ร่วมจัดทำเอกสารระบบคุณภาพของบริษัท ไทยพอทเทอร์ อินดัสตรี จำกัด ได้แก่ คู่มือคุณภาพ 1 ฉบับ และคู่มือขั้นตอนการทำงาน 30 เรื่อง เพื่อรองรับข้อกำหนด 19 ข้อตามมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO9002 ดังนี้

ข้อกำหนด	คู่มือขั้นตอนการทำงาน
4.1 ความรับผิดชอบของฝ่ายบริหาร	การทบทวนของฝ่ายบริหาร (PM-01-01)
4.2 ระบบคุณภาพ	-
4.3 การทบทวนข้อตกลง	การทบทวนข้อตกลง (PM-03-01)
	การแก้ไขข้อตกลง (PM-03-02)
4.4 การควบคุมการออกแบบ	-
4.5 การควบคุมเอกสารและข้อมูล	การควบคุมเอกสารและข้อมูล (PM-05-01)

ข้อกำหนด	คู่มือขั้นตอนการทำงาน
4.6 การจัดซื้อ	การคัดเลือก และประเมินผู้ขาย (PM-06-01)
	การจัดซื้อ (PM-06-02)
	การทวนสอบผลิตภัณฑ์ที่จัดซื้อ (PM-06-03)
4.7 การควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ส่งมอบ โดยลูกค้า	การควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ส่งมอบโดยลูกค้า (PM-07-01)
4.8 การชี้แจงและสอบกลับได้ของ ผลิตภัณฑ์	การชี้แจงและสอบกลับได้ของผลิตภัณฑ์ (PM-08-01)
4.9 การควบคุมกระบวนการ	การวางแผนการผลิต (PM-09-01)
	การผลิตเทอรากอตตา (PM-09-02)
	การผลิตสโตนแวร์ (PM-09-03)
	การบำรุงรักษาเชิงป้องกัน (PM-09-04)
4.10 การตรวจ และการทดสอบ	การตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ (PM-10-01)
	การตรวจสอบคุณภาพงานระหว่างผลิต (PM-10-02)
	การตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป (PM-10-03)
4.11 การควบคุมเครื่องตรวจ เครื่องวัด และเครื่องทดสอบ	การสอบเทียบเครื่องตรวจ เครื่องวัด เครื่องทดสอบ (PM-11-01)
	การควบคุม การบำรุงรักษาเครื่องตรวจ เครื่องวัด เครื่องทดสอบ (PM-11-02)
4.12 สถานะการตรวจ และการ ทดสอบ	การตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ (PM-10-01)
	การตรวจสอบคุณภาพงานระหว่างผลิต (PM-10-02)
	การตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป (PM-10-03)
4.13 การควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็น ไปตามข้อกำหนด	การควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด (PM-13-01)
4.14 การปฏิบัติการแก้ไข และป้องกัน	การปฏิบัติการแก้ไข และป้องกัน (PM-14-01)
4.15 การเคลื่อนย้าย การจัดเก็บ การบรรจุ การรักษา และ การส่งมอบ	การเคลื่อนย้าย การจัดเก็บ การบรรจุ การรักษา และการส่งมอบวัตถุดิบ (PM-15-01)
	การเคลื่อนย้าย การจัดเก็บ การบรรจุ การรักษา และการส่งมอบงานระหว่างผลิต (PM-15-02)
	การเคลื่อนย้าย การจัดเก็บ การบรรจุ การรักษา และการส่งมอบผลิตภัณฑ์ (PM-15-03)

4.16 การควบคุมบันทึกคุณภาพ	การควบคุมบันทึกคุณภาพ (PM-16-01)
4.17 การตรวจติดตามคุณภาพภายใน	การตรวจติดตามคุณภาพภายใน (PM-17-01)
4.18 การฝึกอบรม	การฝึกอบรมภายใน (PM-18-01)
	การฝึกอบรมภายนอก (PM-18-02)
	การฝึกอบรมหลักสูตรมาตรฐานสำหรับตำแหน่งงาน (PM-18-03)
4.19 การบริการ	การรับข้อร้องเรียนด้านคุณภาพสินค้าและบริการ (PM-19-01)
4.20 กลวิธีทางสถิติ	การใช้กลวิธีทางสถิติ (PM-20-01)

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษา การจัดทำระบบคุณภาพสำหรับอุตสาหกรรมเซรามิก เพื่อการขอรับรองมาตรฐาน ISO9002 กรณีศึกษา : บริษัท ไทยพอทเทอร์ อินดัสตรี จำกัด ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด และทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องมาอภิปรายผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เนื่องจากอนุกรมมาตรฐาน ISO9000 เป็นมาตรฐานที่สามารถใช้ได้กับองค์กรทุกประเภท และทุกขนาด ดังนั้น แนวทางการจัดทำระบบคุณภาพ ISO9002 ของอุตสาหกรรมเซรามิก จึงมีแนวทางการจัดทำคล้ายกับอุตสาหกรรมอื่นๆ แต่ก็มีข้อแตกต่างบ้าง เช่น ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำระบบคุณภาพ และปัญหาที่เกิดขึ้นในการนำไปปฏิบัติ เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับต่างๆ เช่น ความมุ่งมั่นของผู้บริหาร งบประมาณ ความพร้อมขององค์กร ความพร้อมของบุคลากร เป็นต้น ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า แนวทางการจัดทำระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO9002 นั้น มีความเหมาะสม และสามารถนำมาใช้ในอุตสาหกรรมเซรามิกได้เป็นอย่างดี

2. เพื่อให้ระบบคุณภาพที่จัดทำขึ้นมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับข้อกำหนดของมาตรฐาน ISO9002 ผู้ศึกษาจึงได้ใช้ข้อกำหนดทั้ง 19 ข้อของอนุกรมมาตรฐาน ISO9002 เป็นแนวทางในการจัดทำเอกสารระบบคุณภาพ โดยได้จัดทำคู่มือคุณภาพ 1 ฉบับ และคู่มือขั้นตอนการทำงาน 30 เรื่อง เพื่อรองรับข้อกำหนดทั้ง 19 ข้อ โดยมีโครงสร้างของเอกสาร ดังนี้

2.1 คู่มือคุณภาพ

- วัตถุประสงค์ และขอบเขต
- หน้าที่ และความรับผิดชอบ
- กิจกรรมประกันคุณภาพ
- เอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2 คู่มือขั้นตอนการทำงาน

- นโยบาย
- วัตถุประสงค์ และขอบเขต
- นิยาม
- เอกสารอ้างอิง
- บันทึกคุณภาพ
- ผังความสัมพันธ์
- ขั้นตอนการทำงาน

ข้อค้นพบจากการศึกษา

ตามที่ได้ศึกษาระบบการดำเนินงาน แนวทางการจัดทำระบบคุณภาพ และได้ร่วมทำเอกสารระบบคุณภาพของบริษัท ไทยพอทเทอรี อินดัสตรี จำกัด ผู้ศึกษาได้ค้นพบข้อสังเกตจากการจัดทำระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO9002 ดังนี้

1. ในการจัดทำระบบคุณภาพนั้น ทำให้พนักงานมีจิตสำนึก และเกิดความตื่นตัวในด้านคุณภาพมากขึ้น ส่งผลให้คุณภาพผลิตภัณฑ์ของบริษัทฯดีขึ้น และปริมาณของเสียลดลงด้วย
2. เพื่อให้ระบบคุณภาพขององค์กรสอดคล้องกับข้อกำหนดของอนุกรมมาตรฐาน ISO9002 ทำให้บริษัทเกิดการพัฒนาระบบการทำงานของทั้งองค์กร เช่น การจัดองค์กร การบริหารการผลิต เป็นต้น ส่งผลให้บริษัทฯมีระบบการทำงานที่เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ
3. เนื่องจากผู้บริหารระดับสูงมีความรู้เกี่ยวกับอนุกรมมาตรฐาน ISO9000 ไม่เพียงพอ และไม่มีเวลามาร่วมในการจัดทำระบบคุณภาพด้วยตนเอง ทำให้ไม่สามารถติดตามการจัดทำระบบคุณภาพได้อย่างทั่วถึง ส่งผลให้การจัดทำระบบคุณภาพ และการแก้ปัญหาในบางประเด็นเกิดความล่าช้า
4. เนื่องจากในระยะแรกของการจัดทำระบบคุณภาพ อาจจะต้องมีการลงทุนเพื่อปรับปรุงสถานะของระบบคุณภาพ ดังนั้น การที่ผู้บริหารให้การสนับสนุนด้านงบประมาณไม่เพียงพอ จึงทำให้การจัดทำระบบคุณภาพในบางด้านไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ เช่น การสอบเทียบ การฝึกอบรม การตรวจและการทดสอบ ซึ่งจะทำให้ระบบคุณภาพไม่สอดคล้องกับความต้องการของอนุกรมมาตรฐาน ISO9000
5. แผนการดำเนินงานการจัดทำระบบคุณภาพถูกจัดทำขึ้น โดยมีการกำหนดเป้าหมายให้ได้รับการรับรองในระยะเวลาที่สั้นมาก ทำให้ไม่ได้มีการสำรวจสถานะระบบคุณภาพขององค์กรก่อน จึงส่งผลให้คณะทำงานฯไม่สามารถปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ได้
6. ในด้านการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอนุกรมมาตรฐาน ISO9000 แก่บุคลากรในองค์กรนั้น ยังถือว่าไม่เพียงพอ โดยเฉพาะคณะทำงานฯ ซึ่งเป็นบุคลากรที่สำคัญในการจัดทำเอกสารระบบคุณภาพ และนำไปปฏิบัติ ทำให้ต้องใช้เวลาก่อร่างระบบคุณภาพนานกว่าแผนที่กำหนดไว้
7. คณะทำงานฯหลายท่านขาดประสบการณ์ และความเข้าใจในข้อกำหนดของมาตรฐาน ISO9002 ประกอบกับตัวแทนฝ่ายบริหารยังขาดประสบการณ์ในการดำเนินงานจัดทำระบบคุณภาพ และไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ตรวจประเมินระบบคุณภาพ (Lead Assessor) รวมทั้งไม่มีผู้ชี้ชัดในประเด็นปัญหาที่คลุมเครือ ทำให้การจัดทำระบบคุณภาพขององค์กรเป็นไปค่อนข้างล่าช้า

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาระบบการดำเนินงาน แนวทางการจัดทำระบบคุณภาพ และได้ร่วมทำเอกสารระบบคุณภาพของบริษัท ไทยพอทเทอรี อินค์สตรี จำกัด ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ และประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น ผู้ศึกษาจึงเกิดแนวความคิด และมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรต้องให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ทั้งในด้านงบประมาณ และบุคลากร รวมทั้งต้องมีความรู้ และมีส่วนร่วมในการจัดทำระบบคุณภาพขององค์กร และติดตามการจัดทำระบบคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเกิดความกระตือรือร้นในการจัดทำระบบคุณภาพ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดทำระบบคุณภาพได้อย่างรวดเร็ว

2. ในการจัดทำแผนการดำเนินงานการจัดทำระบบคุณภาพนั้น ควรมีการประเมินสถานะระบบคุณภาพขององค์กรก่อน เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการทำแผนการดำเนินงานที่มีการกำหนดระยะเวลาอย่างเหมาะสม และสามารถปฏิบัติได้จริง ซึ่งจะเป็เป้าหมายที่ท้าทาย และสร้างขวัญและกำลังใจแก่คณะทำงานฯ

3. ควรจัดให้คณะทำงานฯทุกคนได้รับการฝึกอบรมในหลักสูตรความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ISO9000 และ การจัดทำเอกสารระบบคุณภาพ (Documentation) และการนำไปปฏิบัติ (Implementation) เพื่อให้คณะทำงานฯมีความเข้าใจ และตีความข้อกำหนดได้เป็นอย่างดี รวมทั้งสามารถจัดทำเอกสารระบบคุณภาพเพื่อรองรับข้อกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ควรจัดให้ผู้ตรวจติดตามคุณภาพภายใน (Internal Auditor) ได้รับการฝึกอบรมในหลักสูตรการตรวจติดตามคุณภาพภายใน (ISO9000 : Internal Quality Audit) ที่มีการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ซึ่งใช้เวลาประมาณ 3 วัน และควรเป็นการอบรมกับสถาบันภายนอก เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับบุคลากรจากองค์กรอื่นๆ

5. ควรจ้าง Lead Assessor จากภายนอก หรือจัดให้ผู้บริหารระดับสูง หรือตัวแทนฝ่ายบริหารอย่างน้อย 1 คนในองค์กรที่ได้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร Lead Assessor เพื่อจะได้ทำการจัดทำระบบคุณภาพสอดคล้องกับข้อกำหนด และแก้ปัญหาด้านการตีความข้อกำหนด รวมทั้งชี้แจงรายละเอียด และเหตุผลต่างๆของการจัดทำระบบคุณภาพขององค์กรต่อผู้ตรวจประเมิน

6. ในการจัดทำเอกสารระบบคุณภาพนั้น องค์กรต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติด้วย โดยคำนึงถึงสถานะของระบบคุณภาพขององค์กร และความต้องการของข้อกำหนดเพื่อจะลดปัญหาในขั้นตอนการนำไปปฏิบัติ (Implementation)

7. ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากกรณีตัวอย่าง บริษัท ไทยพอทเทอรี อินค์สตรี จำกัด ซึ่งเป็นผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเซรามิค ซึ่งมีอยู่จำนวนมากในจังหวัด เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน ดังนั้น หากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเซรามิคมีความประสงค์จัดทำระบบคุณภาพเพื่อขอรับการรับรอง

ตามมาตรฐาน ISO9002 ผู้ประกอบการสามารถนำผลการศึกษานี้ไปปรับปรุง และประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำระบบคุณภาพขององค์กรฯได้

8. เนื่องจากในช่วงที่ทำการศึกษารั้งนี้ ได้ครบวาระ 6 ปี ของการออกอนุกรมมาตรฐาน ISO9000:1994 จึงได้มีการปรับปรุงอนุกรมมาตรฐาน ISO9000 และออกอนุกรมมาตรฐานฉบับใหม่ คือ อนุกรมมาตรฐาน ISO9000:2000 ดังนั้น ในการขอรับรองระบบคุณภาพในอนาคตข้างหน้า อาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดทำระบบคุณภาพ และรูปแบบของเอกสารระบบคุณภาพของการศึกษารั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับอนุกรมมาตรฐาน ISO9000:2000